

János evangéliuma

Lekció: Róm 2, 11-24
Textus: Jn 8, 1-11

2005 szept. 11.
Gazdagrét

„Én sem ítélek el...”

A farizeusok és az írástudók egy csoportja diadalittas mámorral közeledik Jézushoz, aki a legnagyobb bosszúságukra, botránkozásukra - sokaktól körülvéve - éppen a templomban tanítja az embereket. Győztes fölénytel hurcolják magukkal ezt az asszonyt, akit tettenértek, amikor nem törvényes férjével hált. A kegyetlen öröm, ami ott van ezekben az emberekben, ez kettős. Egyrészt végre gyakorolhatják a hatalmukat, hogy tudnillik Mózes törvényére hivatkozva kiirtják, kivágják maguk közül azt, aki erkölcstelen: a fertőzött, a bűnöst, aki rászolgált a halálra, amit a törvény - Mózes törvénye - előír. Milyen jó ujjal rámutatni a bűnösre, és evvel saját tisztaságuk, igazuk felől meggyőződni, hogy ők most Istent szolgálják azzal, hogy a bűnöst megfegyelmelik, megszegyenítik, sőt kiirtják a nép közül. És ez tovább emeli mások szemében a feddhetetlenségüket, az erkölcsi fölényüket.

De nemcsak emiatt érzik magukat győztesnek, és érzik magukat fent ebben a helyzetben. Ezeknek a vérszomjas férfiaknak van egy más okuk is az izgatottságra: nemcsak egy bűnös asszonyt ítélnék el, nemcsak saját tisztaságukat öregbítik, hanem ha ezt a helyzetet ügyesen forgatják, akkor most le tudnak számolni a nagy vetélytárssal, Jézussal. Ha jól aknázzák ki ezt a helyzetet, akkor elindíthatják Jézust azon az úton, amellyet ennek a házasságtörő asszonynak is szánnak, hogy vesszen el. Sokkal fontosabb számukra, hogy Jézussal leszámoljanak, mint ez az asszony és az ő esete. Jézus az igazi cél. Őtöle kell igazából megszabadítani a népet.

Ezért tehát megérkezve Jézushoz, a tettenért asszonyt középre állítják, hogy lássa mindenki, hogy miről van szó. Elképzeltethetjük ennek az asszonynak a rémületét, a megalázott voltát. Azt az érzést, hogy mindjárt hullanak a kövek. Aztán ebben a helyzetben, ami teátrálisan fel van építve, nagyon jól ki van találva, Jézusnak szegeznek azt a mondatot, ami szintén nagyon jól ki lett találva, át lett gondolva. *„Mester, ezt az asszonyt házasságtörésen érték. Mózes azt parancsolta nekünk a Törvényben, hogy kövezzük meg az ilyeneket. Hát Te mit mondasz?”*

Már dörzsölik is a tenyerüket, mert Jézust kelepcebe csalták. Ha azt válaszolja Jézus: hogyha Mózes azt parancsolta, kövezzétek meg, akkor kövezzétek meg. Akkor ezzel oda mindaz, amit eddig képviselt. Nem mintha Mózes törvénye nem számított volna, de oda az, hogy Jézus a bűnösökhöz jött, hogy a vámszedőkkel ült egy asztalhoz, hogy megvetett nőknek hirdette az Isten országát, és ezeknek az embereknek az élete megváltozott. Oda mindaz, amiért Jézus népszerű, amiért hallgatják őt, mert Isten szeretetét és kegyelmét hozta el.

Ha Jézus ebben a helyzetben annyit mond, hogy: „ha Mózes ezt mondta, akkor vigyétek”; akkor mindez ellentétes azzal, ahogy eddig mindig a bűnösöket hívta magához. Ha pedig azt mondja, hogy: „engedjétek el”; akkor is vesztett, mert akkor nyilvánvalóan ellent mondott Mózes törvényének. Ki az a zsidó ember, aki ellent mondhat Isten kijelentésének? Akkor nem egy igazhitű ember, nem gyermeke Izraelnek, akkor nem engedelmeskedik az Isten akaratának.

Tehát nagyon ravaszul elő van készítve ez a kérdés, mert akár így, akár úgy válaszol, Jézust megfogják. *„Mester”* – és halljuk meg ebben az alázatban és tiszteletben a hamisságot és a hazugságot. *Mester*, mondják nyájasan, hazug tisztelettel és aljas simulékonysággal, mert nem tartják ők mesternek. *„Itt ez az asszony, de te mit mondasz?”*

Jézus nem mond semmit. Jézus lehajolt, és írt a földre. Ezek az emberek a győzelmük, a fölényük biztos tudatában kérdeznek, és Jézus lehajol, rájuk sem néz. Nem szól egy szót sem, csak valamit ír a földre, valamit firkál a porba.

De Jézus, neked erre válaszolnod kell! Nem térhetsz ki, nem menekülhetsz! Talán megfogtunk téged ezzel a kérdéssel, és azért nem nézel fel? Talán azon gondolkodsz most, hogy mit válaszolj? Időhúzás mindez? Olyan, mint a sarokba szorított ember időhúzása: majd csak lesz valami, teljen az idő. Vajon erről van szó?

Vagy talán Jézus éppen időt akar - nem magának, hanem a vádlóinak - nyerni? Hogy gondolkozzanak el az egész helyzeten? Talán felindultsága, felháborodása miatt nem válaszol? Talán arra gondol, hogy hol van az a férfi, aki szintén részese volt ennek az esetnek? Rá ugyanúgy vonatkozik a törvény, vagy nem?

Mi történik itt? Egyes régi, ókori kéziratok megpróbálták magyarázni ezt, és azt mondták, hogy mindannyiuk bűnét írta a porba. Mások meg úgy próbálják megmagyarázni, hogy Jeremiás próféta könyvében ezt olvassuk: „*Uram, te vagy Izráel reménysége, megszégyenülnek mind, akik elhagynak téged, a tőled elpártolók nevét a porba írják*”. Jézus írja a nevüket, és emlékezteti őket a próféta szavára. Mások azt mondják, hogy talán betűket írt csak Jézus. Azt jelezte ezzel, hogy: betűk, betűk, betűk... Titeket csak a törvény betűje érdekel, de semmi abból, ami a törvénynek a szíve és a lényege: a szeretet.

Bármit is ír Jézus a földre – nem tudjuk, hogy mit írt, - ez őket nem győzte meg, mert tovább sürgetik a választ, és faggatják, hogy válaszoljon. Jézus erre a faggatásra válaszol, felegyenesedik, és azt mondja, hogy: *Aki büntelen közületek, az vesse rá az első követ*. Majd lehajol és tovább firkál a porba.

Evvel a mondattal Jézus megfordította a helyzetet. Evvel a mondattal egyszer csak az asszony vádlói kerülnek a csapdába. Nem azt mondja Jézus, hogy az asszony vétlen, engedjék el. Nem menti őt fel, de felteszi a kérdést, hogy: kinek a kezében van az ítélet? Ki jogosult cselekedni? Ki jogosult itt a halálos ítélet végrehajtására?

Ti azért jöttök diadalittasan és öngazultan, hogy elítéljétek, elkárhoztassátok ezt az embert. Aki közületek büntelen, az kezdje. Csak az elsőt, az első követ az vesse rá, aki büntelen, aztán a többi már jöhet, nem számít. Jézus azt mondja, hogy: igen, a vádlott bűnös, de a vádlók is bűnösök. Egyenlővé teszi őket. Jézus nem adja meg azt a lehetőséget, hogy hatalmas szakadékot húzzunk a bűnösök (ők) és az igazak (mi) közöttünk.

Hanem egyszerűen csak egy asztalra kerül mindenki. A házasságtörésen rajtakapott asszony ezekkel - a polgári értelemben nem is olyan bűnös - emberekkel. Mégis egy asztalra, egy helyzetbe kerülnek. Mert Jézus tudja, hogy ez a lelkület az, ami a leginkább megmérgezi ma is a keresztény emberek szívét. Amikor azért, mert Krisztushoz tartozunk, és ez elhív bennünket, elkötelez bennünket egy erkölcsiségre, - emiatt úgy érezzük, hogy bárkinél is különbek vagyunk. Egy felsőbbrendűségi tudatról van szó, ami pillanatokon belül átmegy a kegyetlenségbe. Persze nem állítunk középre senkit, de kicsit gondold át az érzéseidet, a gondolatodat, a szívedet! Amikor különböző embereket látsz, amikor fiatalokkal találkozol, akikből dől a káromkodás, vagy amikor erkölcstelen embereket látunk az utcán. Vagy a legkülönbözőbb dolgokat látjuk a televízióban, hogy mi történik a városban, és ott van az emberben, hogy ez már erkölcstelen.

Igaz, hogy ez nem jó, de mi az a lelkület, ami ilyenkor az Istenhez tartozó emberekben munkálkodik? Mi az a lelkület, ami megengedi nekünk, hogy eltávolítsuk magunkat a bűnös embertől, - és abban a pillanatban magunkat igaznak állítsuk be. Mi ez a lelkület, ami falat emel közénk és a többi ember közé? A fal „mi felőli” oldalán az irgalmatlanság, kegyetlen ítélkezés van. Tudjátok, hogy mivel vádolják - jogosan - a keresztényeket a nem keresztény emberek? Mi az, amit ha megéreznek, már menekülnek? Ettől a lelkülettől, ami oly erős bennünk. Úgy ki tudjuk osztani, hogy ki a bűnös, ki a rossz. Oly kevésbé tudunk egy platformra kerülni azokkal, akik nyilvánvalóan elveszettek.

Jézus nem adja meg a lehetőséget nekik. Mert - ezzel a mondattal, hogy aki büntelen közületek, az ítélkezzen, az tegye - kiderül, hogy nincs büntelen. Ezt a helyzetet Jézus nem hagyja fent!

De hát a házasságtörés azért csak nagyobb bűn? Mondhatnánk: azért csak van kisebb bűn, meg nagyobb bűn.

De vajon nagyobb bűn-e, amit ez az asszony elkövetett, mint amit ezek tesznek? Tudniillik ők – mint ahogy az elején elmondtam - nem másban utaznak, mint hogy Jézust megfogják. Hogy egy ártatlan embert hazug mesterkedéssel halálra juttassanak. Vajon nagyobb bűn-e a házasságtörés, mint ez a hazug, Isten nevében történő manipuláció? Ők ezt az asszonyt eszköznek használják, tárgyiasítják, megalázzák, hogy a saját céljaikat elérjék, és Jézust megfogják.

Semmiképpen ne menjünk abba bele, hogy mi a nagyobb, mi a kisebb bűn. Jézus a maga mércéje alapján egy asztalra helyezte őket.

Az ítéletet senki nem meri vállalni. Egyik a másik után elkullog némán. Kezdve a véneken, a vezetőkön, akik a legfeddhetetlenebbek, a legnagyobb tekintéllyel bírnak, legnagyobb tiszteletben állnak. Senki nem marad ott.

Hadd mondjam azt, hogy hagyjuk el mi is a helyszínt! Álljunk fel, és lépünk ki az ítélkező helyzetéből! Lépünk ki az irgalmatlanságból! (Én nem emelem fel a követ, nem nyitom ki a számat, nem kezdek el róla pletykálni másoknak, nem fogok veled lekezelően viselkedni. Ott hagyom azokat, akik eltávolodnak a bűnös emberektől.) Kész vagy-e erre a lépésre? Kész vagy-e szeretni azt az embert, akit eddig megvetettél? Mert egyetlenegy módon lehet eltávozni az ítélkezők és az irgalmatlanok köréből, mégpedig úgy, ha szeretet van bennünk a nyomorult, a bűnös, az elveszett emberek felé.

Ott maradt Jézus, és ott maradt az asszony.

Jézus újra felegyenesedik. *-Hová lettek a vádolóid? Senki sem ítélte el? -Senki, Uram.*

Mi következik most?

Jézus az egyetlen, aki elítélheti. Jézus az egyetlen, aki büntelen. Ő az, aki szemben áll az asszonnal. Az ő részéről nem lenne sem képmutatás, sem önellentmondás ez. Jézus az egyetlen, aki döntené jogosult az ügyben. Ő az egyedüli, aki felvehetné és eldobhatná az első követ. Ehelyett azonban így szól: *Én sem ítéllek el. Eredj el és többé ne vétkezz!*

Jézus felmenti ezt az asszonyt. Nem irgalmatlan, nem kegyetlen, hanem megbocsát neki. És bár a törvény alapján az, aki házasságtörést követ el, halállal lakoljon, Jézus azt mondja: *Menj, és élj!*

Ugyanazt teszi, amit korábban így olvasunk Jánosnál: *Az Isten nem azért küldte el a Fiút a világba, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvözüljön a világ általa.*

Jézus ezt teszi. Nem elítéli, hanem megszabadítja, megbocsát neki és helyreállítja.

Az úrvacsorai közösségre készülve megvallottuk a mi bűneinket, és elfogadtuk Isten bocsánatát. De van olyan, hogy valaki megvallja a bűneit, végigmegy a liturgián, de közben mégsem tudja elfogadni Isten bocsánatát. Ez a történet – ezen a ponton – azt az örömhírt hirdeti nekünk, hogy nincs olyan cégéres bűn az életben, amit ne hozhatnánk Jézus elé. Nincs, amire Ő ne adna bocsánatot, amire Ő ne tekintene kegyelemmel és szeretettel.

Ez az egyik gondolat. A másik, hogy – mindezek után - milyen emberek akarunk lenni? Isten irgalmas szeretetének az emberei, vagy a kíméletlen ítélkezésnek az emberei?

De mi lesz a törvénnyel? Mi van az igazsággal? A bűn az bűn. Jézus futni hagyja a bűnöst, érvénytelenítette Isten szavát? Nem! Hiszen Jézus nem elenged, hanem megbocsát. *Eredj el, és többé ne vétkezz!* A házasságtörés nem elfogadott, mint ahogy más sem, amit Isten Mózes törvényében elénk ad. De Jézus betöltötte a törvényt. Hiszen az úrvacsorában éppen azt ünnepeljük, hogy a törvényt nem törölte el. Amikor azt mondja ennek az asszonnak, hogy: *Mózes törvénye azt mondja, hogy halál. Eredj el, és többé ne vétkezz!* Valakin Mózes törvényének az igazsága mégis be fog teljesedni. Nyilvánvaló, hogy éppen Jézuson. Hiszen amikor Jézus meghal a kereszten, akkor az Isten törvénye teljesedik be rajta.

A bűn zsoldja a halál. De Jézus azért adhat bocsánatot, és azért engedhet el, - úgy, hogy közben a törvény igazságát nem semmisíti meg -, mert a törvényt ő maga tölti be. Mert ő maga áll a törvény ítélete és szigora alá, hogy az asszonyt, és mindenki mást megmentsen attól.

Ha az előbb azt mondtam, hogy gondolatban menj el arról a helyről, lépj ki azok közül, akik irgalmatlanul ítélnék a szívükben, saját igazságukra tekintve; akkor most azt mondom – az úrvacsorára készülve -, hogy gyere vissza erre a helyre! Gyere vissza az asszonnak a helyére! Gyere vissza Jézus elé, aki ott áll, aki vár! Talán nem tudod, hogy mit fog mondani, még irkál a földre. Legyél ott előtte az úrvacsora alatt! Legyél ott ömellette, öelötte! Amikor eljön annak az ideje, hogy Jézus felegyenesedik, akkor a vele való találkozásban meg fogod hallani ugyanezt: *Eredj el, és többé ne vétkezzél!* Ő kimondhatja, mert Ő a törvény igazságának eleget tett.

El tudod képzelni, hogy hogyan távozott el erről a helyről az asszony? Ámen.

(Hangfelvételtől leírta Fejérvári Nóra)